

عنوان مقاله:

تحلیل فقهی، حقوقی قرض «مال قیمی» و ضمان مقتض

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات فقه اسلامی و مبانی حقوق، دوره 16، شماره 45 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 40

نویسندگان:

محمد مهدی الشریف - هیات علمی گروه حقوق، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

محمد امینی - دکتری حقوق خصوصی، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

حسن راستی - کارشناس ارشد حقوق عمومی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

قرض از جمله عقود تملیکی در حقوق ایران است، اما راجع به نوع مال مورد قرض، میان حقوق دانان اختلاف دیدگاه وجود دارد و از آنجا که ظاهر ماده ۶۴۸ ق.م. به گونه ای است که امکان قرض مال مثلی را بیان می دارد، لذا برخی از حقوق دانان قرض مال قیمی را صحیح نمی دانند. علاوه بر این در مورد ضمان مقتض به رد قیمت مال مثلی در صورت تعذر به رد مثل و نیز راجع به ضمان مقتض در رد مال قیمی، میان فقیهان و به تبع آن، میان حقوق دانان تفاوت نظر وجود دارد، اما سوال اساسی آن است که آیا امکان قرض اموال قیمی وجود ندارد؟ همچنین در موارد تعذر رد مثل از سوی مقتض، ذمه او به چه چیزی مشغول می شود؟ نتایج این تحقیق با روشی توصیفی، تحلیلی و انتقادی نشان می دهد اولاً مطابق با نظر مشهور فقیهان، قرض مال قیمی نیز ممکن است، از این رو نیاز به استفاده از اعمال حقوقی جایگزین مانند عاریه و ماده ۱۰ ق.م. نیست. ثانیاً در صورت تعذر قرض گیرنده به رد مثل، طبق دیدگاه مشهور، قیمت یوم المطالبه (یوم الاداء) مناط اعتبار است و در رد قیمت در اموال قیمی، با عنایت به اشتغال ذمه مقتض به مثل اعم از اموال مثلی و قیمی و تبدیل آن به قیمت در قیمیات، قیمت یوم الاداء معتبر است؛ گویی مقنن در مورد اخیر به نظر نهایی محقق حلی در شرایع الاسلام توجه داشته است. عقیده ای که با مواد ۶۴۸ و ۶۵۰ ق.م. نیز سازگارتر است.

کلمات کلیدی:

قرض، مال مثلی، مال قیمی، ضمان مقتض، قیمت یوم الاداء

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1577345>

